

OS KOMMUNE

STÅSTEDSANALYSE

STRATEGISK NÆRINGSPLAN FOR OS KOMMUNE

Utarbeidet av Rørosregionen Næringshage

27. januar 2020

Innholdsfortegnelse

Innledning	3
Befolkning	4
Fig. 1 Befolkningsutvikling. 1986-2019. Os, Tolga og Røros.	4
Fig. 2 Aldersfordelt befolkningsutvikling. 1986-2019. Os.	4
Fig. 3 Kjønnssfordelt befolkningsutvikling. 1986-2019. Os.	5
Fig. 4 Aldersfordelt befolkning. 2019. Os, Tolga, Røros, Hedmark, Trøndelag og hele landet	5
Fig. 5 Framskrevet folkemengde. 2020 - 2040. Os, Tolga og Røros.	6
Fig. 6 Framskrevet folkemengde. 2020 - 2040. Aldersfordelt. Os.	6
Fig. 7 Nettoinnflytting og nettoinnvandring. 2002-2018. Os.	7
Fig. 8 Utdanningsnivå 2018. Os, Tolga, Røros, Hedmark, Trøndelag og hele landet.	7
Arbeidsliv	8
Fig. 9 Sysselsatte i prosent av befolkningen 15 – 74 år. Os, Tolga, Røros, Hedmark, Sør-Trøndelag og hele landet.	8
Fig. 10 Registrerte arbeidsledige. 2014-2018. Os, Tolga, Røros, Hedmark, Sør-Trøndelag og hele landet.	8
Fig. 11 Utvikling i antall arbeidsplasser i privat og offentlig sektor. 2000-2018. Os.	9
Tab. 1 Arbeidsplassutvikling i bransjer og sektorer. 2003-2018. Os.	10
Fig. 12 Pendling. 2000-2018. Os.	11
Tab. 2 Kommuner med størst innpendling til Os i 2018.	11
Tab. 3 Kommuner med størst utpendling fra Os i 2018.	11
Næringsliv	12
Fig. 13 Nyetableringer. 2001-2018. Os, Tolga og Røros.	12
Fig. 14 Foretak etter selskapsform. 2008-2018. Os.	12
Tab. 4 Overlevelse av nyetablerte foretak. 2006-2016. Os.	13
Fig. 15 Forventet vekst i antall arbeidsplasser i næringslivet i perioden 2009-2018.	14
Fig. 16 Forventet vekst og næringsattraktivitet i Os og sammenligningsstedene perioden 2009-2018.	15
Landbruk	17
Fig. 17 Gårdbrukere i Os fordelt på aldersgrupper.	17
Fig. 18 Utvikling i antall foretak og størrelsen av jordbruksforetakene. 2000-2017. Os.	17
Fig. 19 Jordbruksareal i drift. 1979-2018. Os, Tolga og Røros.	18
Fig. 20 Areal godkjent for nydyrking. 2010-2019. Os.	18
Fig. 21 Leid jordbruksareal i drift i prosent av totalt jordbruksareal. 1979-2017. Os, Tolga og Røros.	19
Fig. 22 Antall husdyr fordelt på dyreslag. 2010-2018. Os.	19
Fig. 23 Produsert kumelk. 2010-2018. Kommuner i regionen.	20
Fig. 24 Produsert geitemelk. 2010-2018. Kommuner i regionen.	20
Fig. 25 Storfe og sau på utmarksbeite. 1979-2017. Os.	21
Fig. 26 Sauekjøtt levert til slakteri. 2010-2018. Os.	21
Fig. 27 Storfekjøtt levert til slakteri. 2010-2018. Os.	22
Fig. 28 Utvikling i antall setre i drift. 2009-2019. Os.	22
Fig. 29 Økologisk vs konvensjonelt areal. 2010-2018. Os.	23
Fig. 30 Økologiske kyr. 2010-2018. Os.	23
Fig. 31 Tilskudd til jordbruksforetak. 2010-2018. Os.	24
Fig. 32 Samlet kostnadsgrunnlag alle søknader BU-midler. 2010-2019. Os.	24
Fig. 33 Avvirkning i skogbruket. 2001-2019. Os.	25

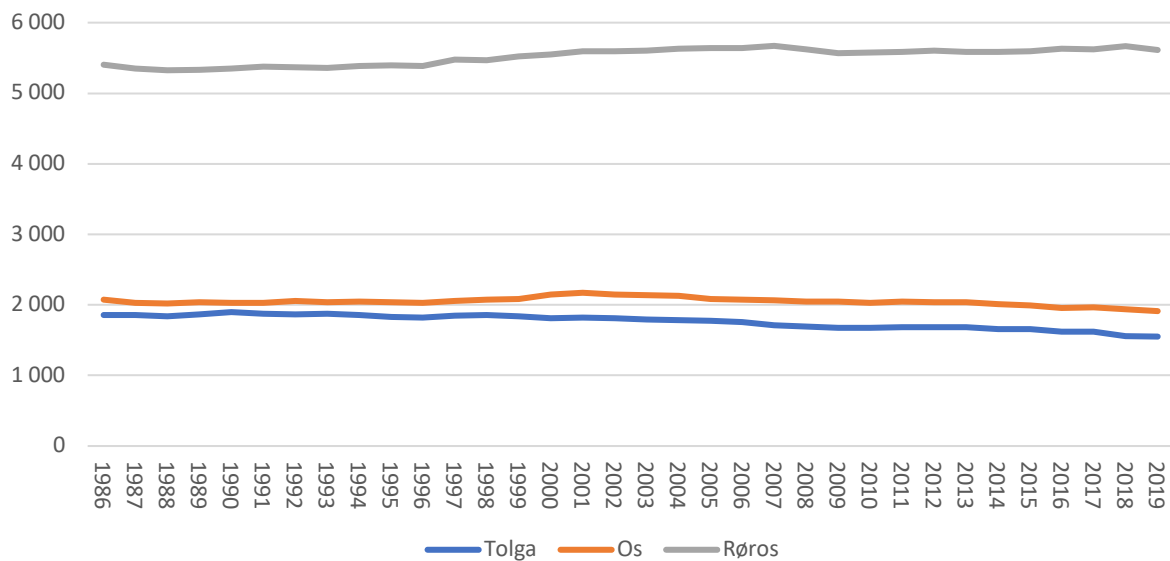
Innledning

Os kommune skal utarbeide en ny strategisk næringsplan (SNP). Den skal behandles kommunestyret i juni 2020. Næringsplanen er et virkemiddel for å styrke arbeidet med næringsutvikling i kommunen innenfor all typer relevante næringer, inkludert landbruk. Næringsplanen skal utvikles gjennom en prosess med bred deltakelse fra næringsliv, politikk og kommunens administrasjon. Allmenheten vil også få god anledning til å følge og gi innspill til prosessen, bl.a. via kommunens nettside og aktiv bruk av sosiale medier. Formannskapet i Os er styringsgruppe for arbeidet. Prosjektgruppen består av ordfører, rådmann, representanter for landbruksforvaltningen i kommunen og Rørosregionen Næringshage, som også har prosjektledelsen.

Formålet med denne ståstedsanalysen er å belyse forhold som har betydning for den videre utviklingen av næringslivet i Os. Det skal være et faktagrunnlag som underlag for å komme fram til en felles forståelse av nåsituasjonen og de utfordringer næringslivet og Os-samfunnet står overfor. Det meste av statistikk dreier seg om utviklingen i Os kommune. For noen forhold har vi valgt å sammenligne med nabokommunene, evt. også fylkene Hedmark (nå Innlandet) og Sør-Trøndelag (nå Trøndelag) og hele landet. Materialet er i stor grad hentet fra Statistisk Sentralbyrås statistikkbank. Noe er fra Telemarksforsknings regionale analyser. Landbruksstatistikken er innhentet og bearbeidet av Landbruksforvaltningen for Røros, Os og Holtålen kommuner. Landbruksdirektoratet, fylkesmannen og egne registreringer er kildene. Rørosregionen Næringshage AS har det overordnede ansvar for dokumentet.

Befolkning

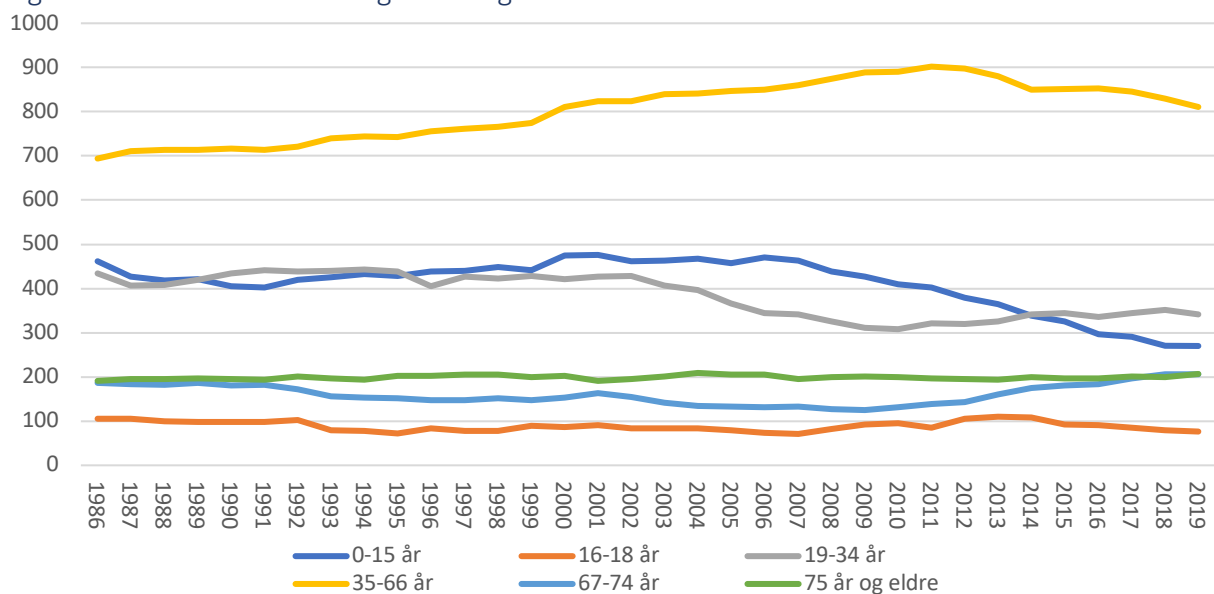
Fig. 1 Befolkningsutvikling. 1986-2019. Os, Tolga og Røros.

Kilde: SSB statistikkbank tabell 07459

Etter en befolkningsøkning som kulminerte med nesten 2200 innbyggere tidlig på 2000-tallet, har innbyggertallet i Os falt noe de senere år. Siste offisielle tall er 1892 innbyggere pr 30.9.2019.

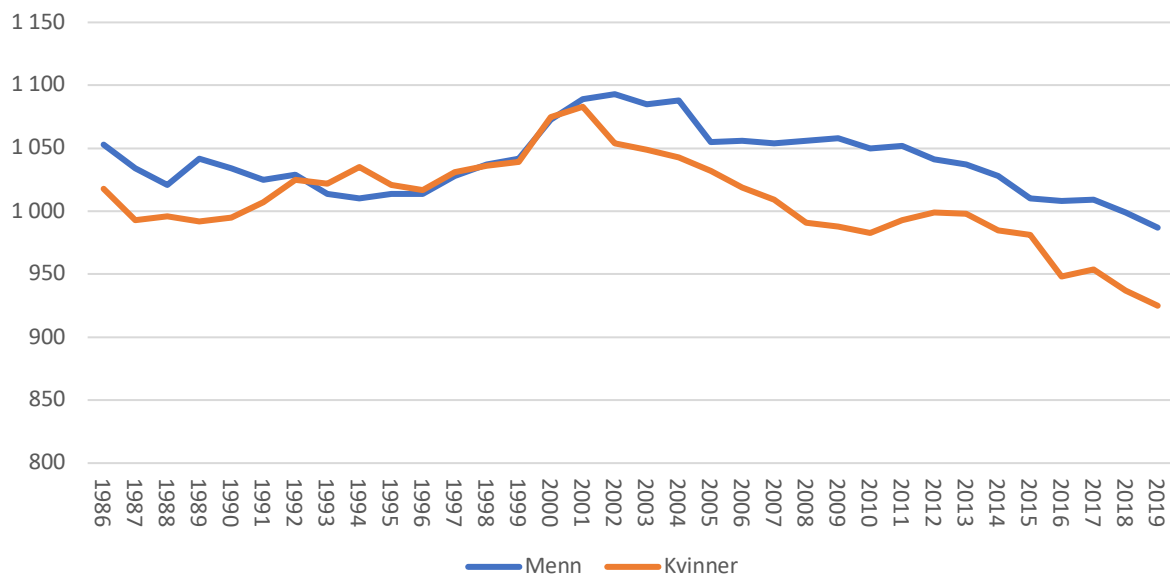
Fig. 2 Aldersfordelt befolkningsutvikling. 1986-2019. Os.

Kilde: SSB statistikkbank tabell 07459

I det store bildet blir det færre innbyggere i yrkesaktiv alder (35-66 år), mens den eldre befolkningsgruppen (over 67 år) øker. Et positivt tegn er at den reproduktive aldersgruppen (19-34 år) ser ut til å øke noe.

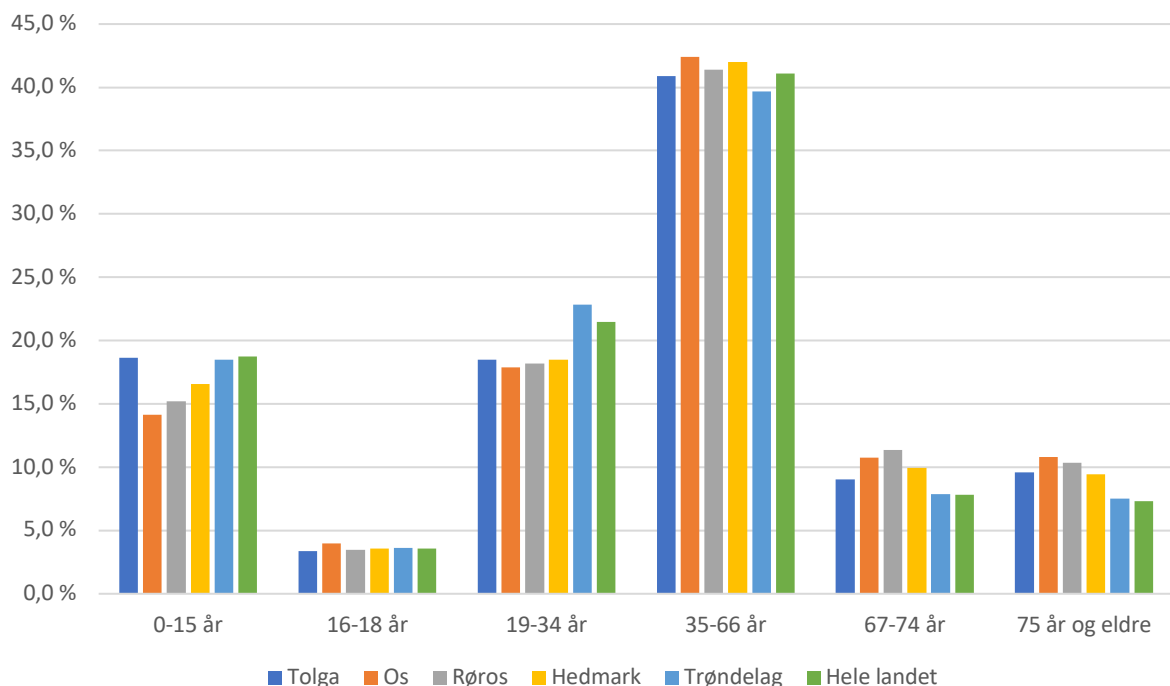
Fig. 3 Kjønnssfordelt befolkningsutvikling. 1986-2019. Os.

Kilde: SSB statistikkbank tabell 07459

Siden årtusenskiftet har det vært flere menn enn kvinner i Os.

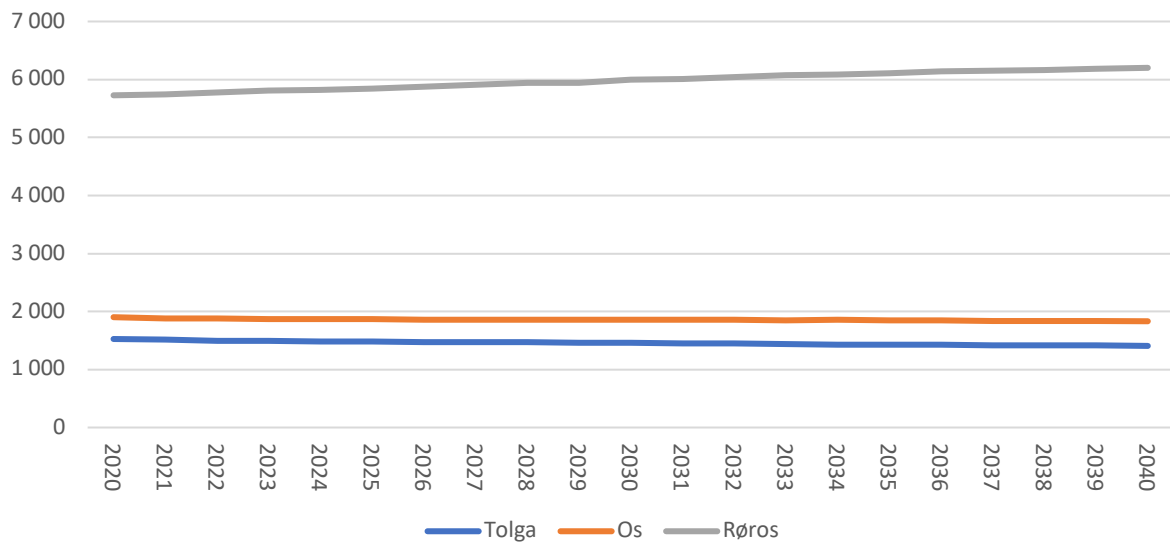
Fig. 4 Aldersfordelt befolkning. 2019. Os, Tolga, Røros, Hedmark, Trøndelag og hele landet

Kilde: SSB statistikkbank tabell 07459

I denne sammenligningen skiller Os seg ut ved en lav andel i aldersgruppen 0-15 år. Os har en litt høyere andel i aldersgruppen 35-66 år. Ellers så viser dette en generell trend over hele landet ved at mindre distriktskommuner har relativt færre barn og ungdom og flere eldre enn i større befolkningskonsentrasjoner. Statistikken gjelder ett år (2019), og trenger ikke å være representativ.

Fig. 5 Framskrevet folkemengde. 2020 - 2040. Os, Tolga og Røros.

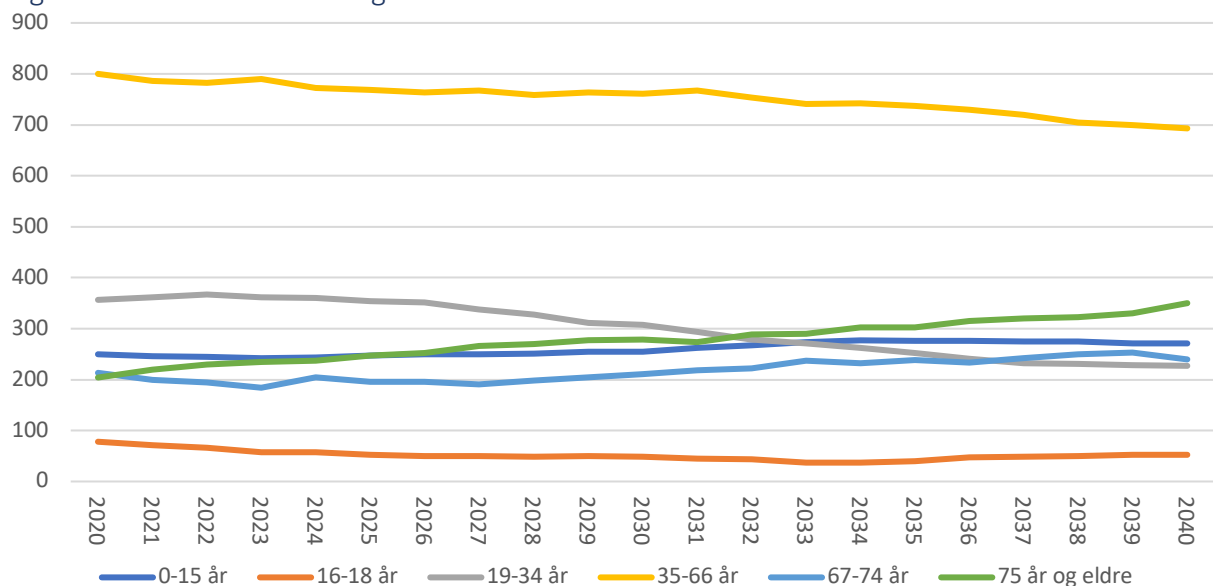

Kilde: SSB statistikkbank tabell 11668

Framskrivningen er basert på SSBs middels verdier for fruktbarhet, levealder, innenlandsk flytting og innvandring.

Denne framskrivningen viser at folketallet vil holde seg ganske stabilt, dog med en liten nedgang fra omtrent 1900 innbyggere i 2020 til ca 1830 i 2040.

Fig. 6 Framskrevet folkemengde. 2020 - 2040. Aldersfordelt. Os.

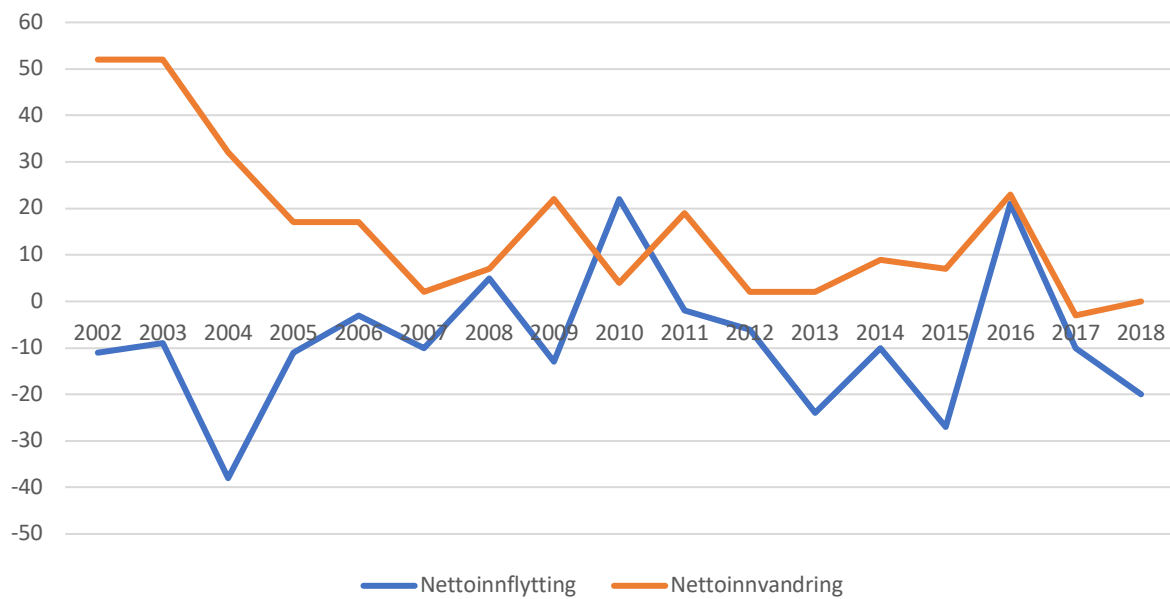

Kilde: SSB statistikkbank tabell 11668

Framskrivningen er basert på SSBs middels verdier for fruktbarhet, levealder, innenlandsk flytting og innvandring.

Når vi aldersfordeler befolkningsframskrivningen blir bildet litt mer negativt på den måten at den yrkesaktive befolkningen reduseres, og yrkesinaktive (særlig de over 67 år) øker ganske sterkt.

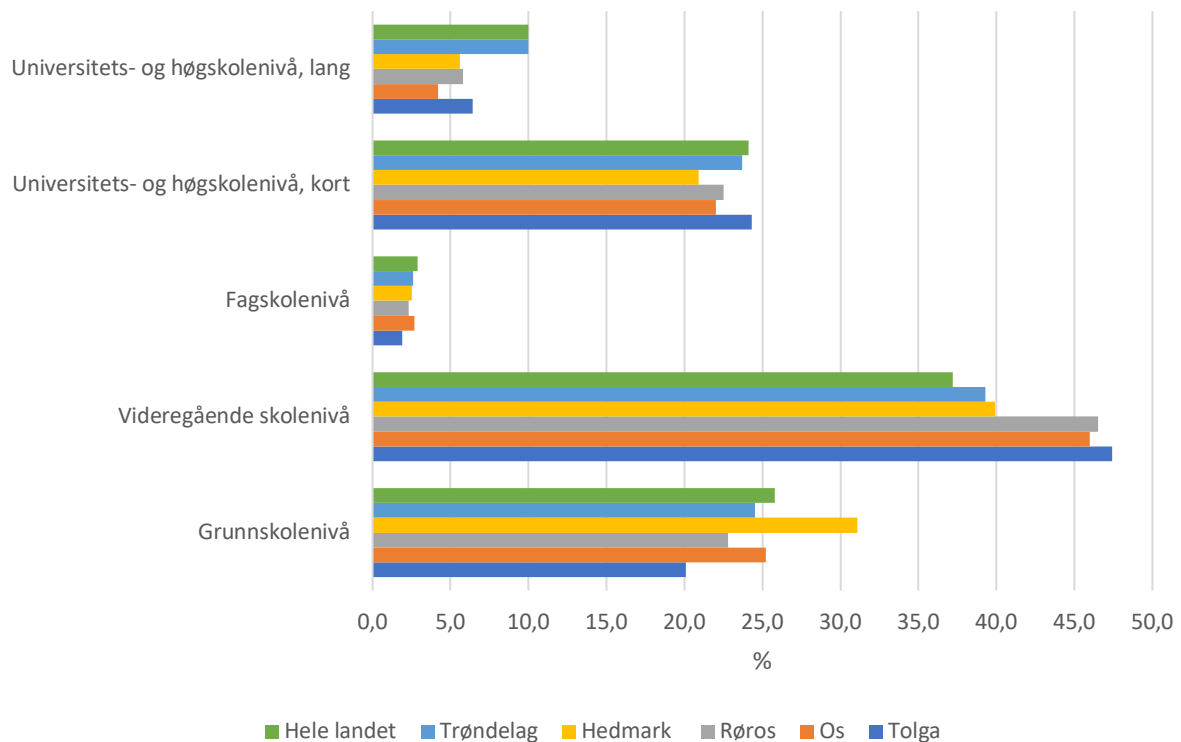
Fig. 7 Nettoinnflytting og nettoinnvandring. 2002-2018. Os.

Kilde: SSB statistikkbank tabell 09588

Flytting er bevegelser mellom kommuner innenlands, mens innvandring er bevegelser med utlandet. Befolkningsveksten som man opplevde tidlig på 2000-tallet var hadde sin årsak i stor netto innvandring til Os.

Fig. 8 Utdanningsnivå 2018. Os, Tolga, Røros, Hedmark, Trøndelag og hele landet.

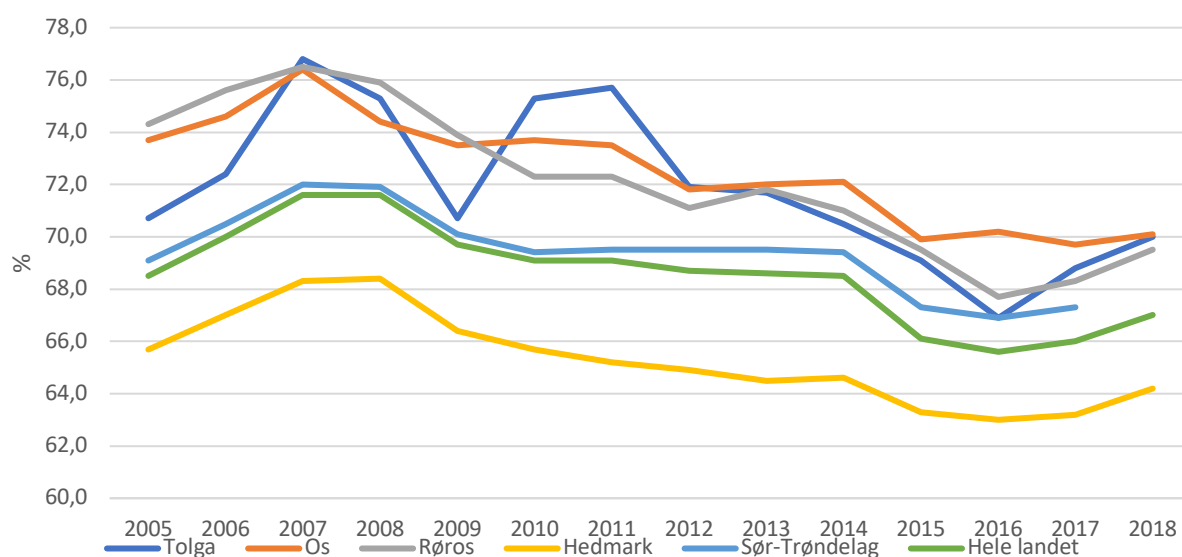

Kilde: SSB statistikkbank tabell 09429

I forhold til nabokommunene har Os en lavere andel med universitets- og høyskoleutdanning. I forhold til Hedmark fylke har Os gjennomgående et vesentlig høyere utdanningsnivå. I forhold til hele landet er utdanningsnivået lavere i både Os og i nabokommunene.

Arbeidsliv

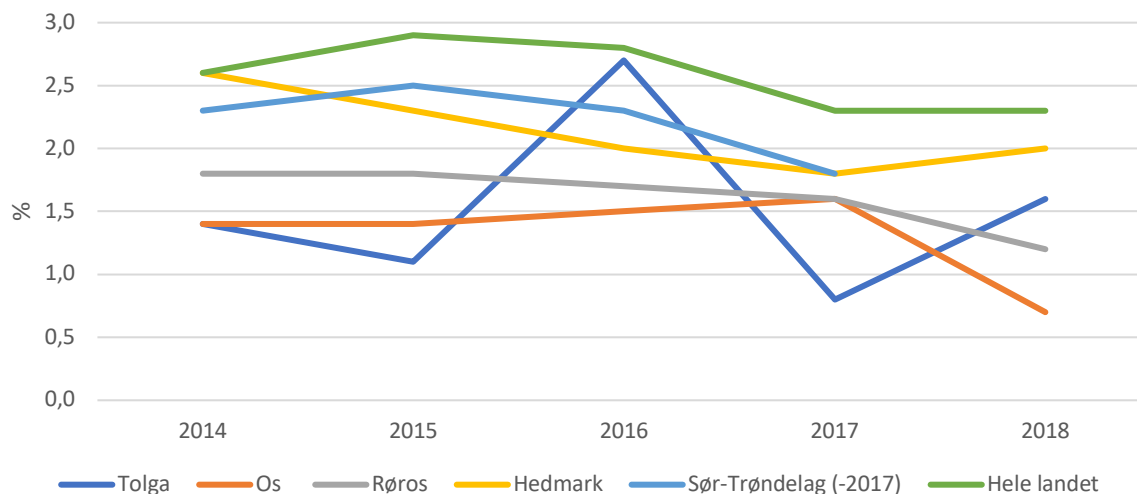
Fig. 9 Sysselsatte i prosent av befolkningen 15 – 74 år. Os, Tolga, Røros, Hedmark, Sør-Trøndelag og hele landet

Kilde: SSB statistikkbank tabell 06445

Sysselsettingsgraden er høy i Os (og nabokommunene) sammenlignet med fylkene og landet.

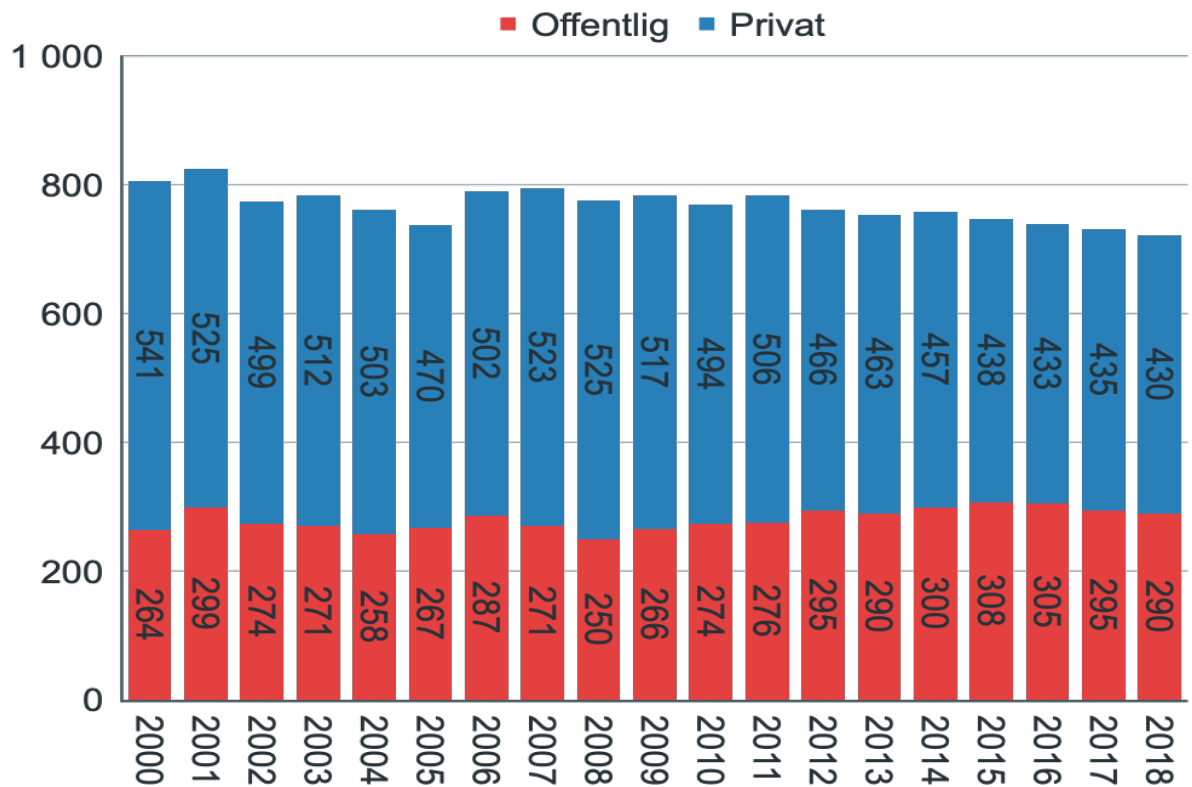
Fig. 10 Registrerte arbeidsledige. 2014-2018. Os, Tolga, Røros, Hedmark, Sør-Trøndelag og hele landet

Kilde: SSB statistikkbank tabell 10593

Lav arbeidsledighet i Os (og nabokommunene) sammenlignet med fylkene og landet.

Fig. 11 Utvikling i antall arbeidsplasser i privat og offentlig sektor. 2000-2018. Os.

Kilde: Regionale Analyser. Telemarksforskning.

Figuren viser antall arbeidsplasser i privat og offentlig sektor i Os. Tallene er hentet fra SSBs registerbaserte sysselsettingsstatistikk. Merk at SSB endret sin metode for telling av arbeidsplasser i 2015. Den nye metoden ga færre arbeidsplasser enn tidligere.

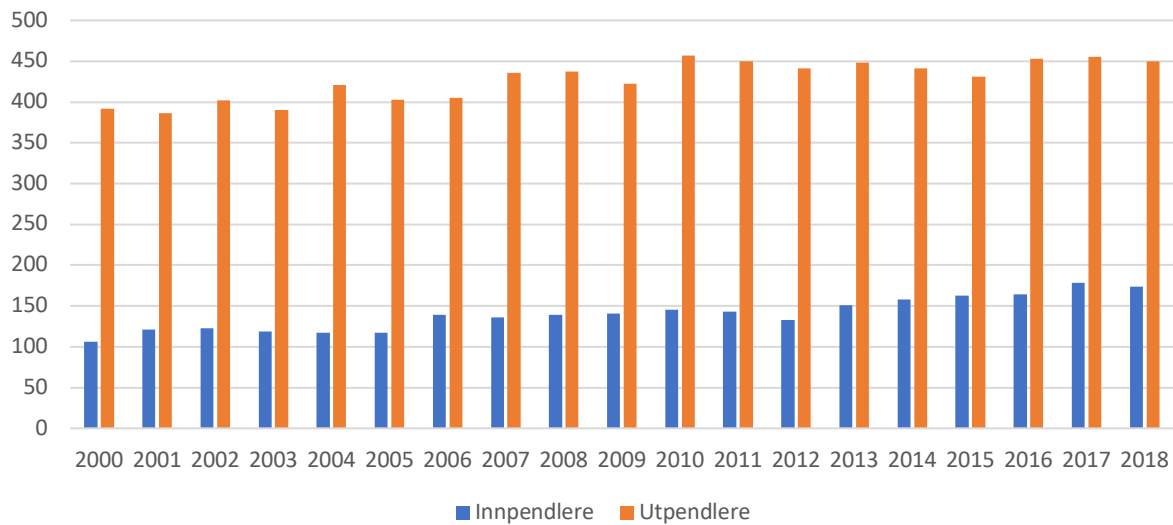
Tab. 1 Arbeidsplassutvikling i bransjer og sektorer. 2003-2018. Os.

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Anna industri	20	16	16	21	20	20	21	18	16	5	20	15	19	18	19	19
Næringsmidler	0	0	0	6	5	4	5	4	7	9	8	11	9	10	10	10
Olje- og gassutvinning	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Prosessindustri	28	25	25	25	27	29	30	30	31	30	29	31	33	35	33	34
Verkstedindustri	27	23	25	27	29	25	25	24	25	25	24	24	21	19	22	19
Fisk	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gruve	2	2	2	2	2	3	4	5	5	6	3	4	6	6	8	10
Landbruk	172	165	153	155	149	149	134	133	129	122	108	91	87	79	81	72
Olje- og gasstjenester	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Teknisk/vitenskap	13	11	15	15	17	19	17	16	17	18	20	19	23	23	22	24
Tele og IKT	0	0	0	1	1	2	2	0	1	0	2	0	0	0	0	0
Basis	262	242	236	252	250	251	238	230	231	215	214	195	198	190	195	188
Aktivitet	22	18	27	22	14	12	11	11	9	6	9	10	13	14	13	10
Handel	34	31	29	34	34	35	28	32	27	21	16	22	20	25	27	25
Overnatting	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2	0	1	0	1	1	0
Servering	2	1	1	1	4	1	0	3	6	1	2	6	6	5	5	8
Besøk	58	51	57	57	52	48	39	46	42	30	27	39	39	45	46	43
Agentur og Engros	33	31	30	31	30	29	32	30	28	35	31	28	20	21	24	20
Bygg og anlegg	40	45	56	62	62	82	74	70	65	75	75	65	73	77	78	85
Diverse	19	17	9	9	7	10	12	7	4	5	6	12	15	13	11	19
Finans, eiendom, utleie	16	16	15	16	26	10	15	11	11	9	10	16	15	15	15	19
Forr tjenesteyting	9	9	9	13	9	11	11	15	22	19	18	15	15	13	17	15
Transport	13	24	19	23	25	23	21	14	13	9	12	9	9	3	3	0
Utleie av arbeidskraft	44	48	22	21	43	37	48	41	59	43	39	48	36	40	33	27
Regional	174	190	160	175	202	202	213	188	202	195	191	193	183	182	181	185
Lokale næringer	18	20	17	18	19	24	27	30	31	26	31	30	18	16	13	14
Privat	512	503	470	502	523	525	517	494	506	466	463	457	438	433	435	430
Kommune	248	243	252	271	255	235	250	263	257	276	274	281	289	284	281	277
Stat	20	12	11	13	13	12	13	8	17	16	13	16	16	18	11	10
Fylke	3	3	4	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3	3	3
Offentlig	271	258	267	287	271	250	266	274	276	295	290	300	308	305	295	290
Total	783	761	737	789	794	775	783	768	782	761	753	757	746	738	730	720

Kilde: Regionale Analyser. Telemarksforskning.

Tabellen viser hvordan antall arbeidsplasser har utviklet seg i Os i ulike bransjer og sektorer siden 2003. Næringslivet er delt opp i ulike næringstyper. Basisnæringene er satt sammen av de mest konkurranseutsatte bransjene. Dette er bransjer der de fleste bedriftene konkurrerer på et nasjonalt eller internasjonalt marked. Her har sysselsettingen i Os gått betydelig ned i perioden. Særlig er nedgangen innen landbruk meget stor. Besøksnæringene består av bransjer der bedriftene er avhengig av at kundene møter opp personlig. Det er bransjer som blir positivt påvirket av besøk. Også her er nedgangen stor. De regionale næringene består av bransjer som hovedsakelig konkurrerer i et regionalt marked. Her er det en liten vekst. Offentlig sektor har vokst noe, særlig innen kommune.

Fig. 12 Pendling. 2000-2018. Os.

Kilde: SSB statistikkbank tabell 11616

Det er omtrent 2,5 ganger så mange som pendler ut av Os som inn av Os. Forholdet har holdt seg ganske stabilt siden år 2000.

Tab. 2 Kommuner med størst innpendling til Os i 2018.

Røros	109
Tolga	34
Tynset	13
Holtålen	6

Kilde: SSB statistikkbank tabell 03321

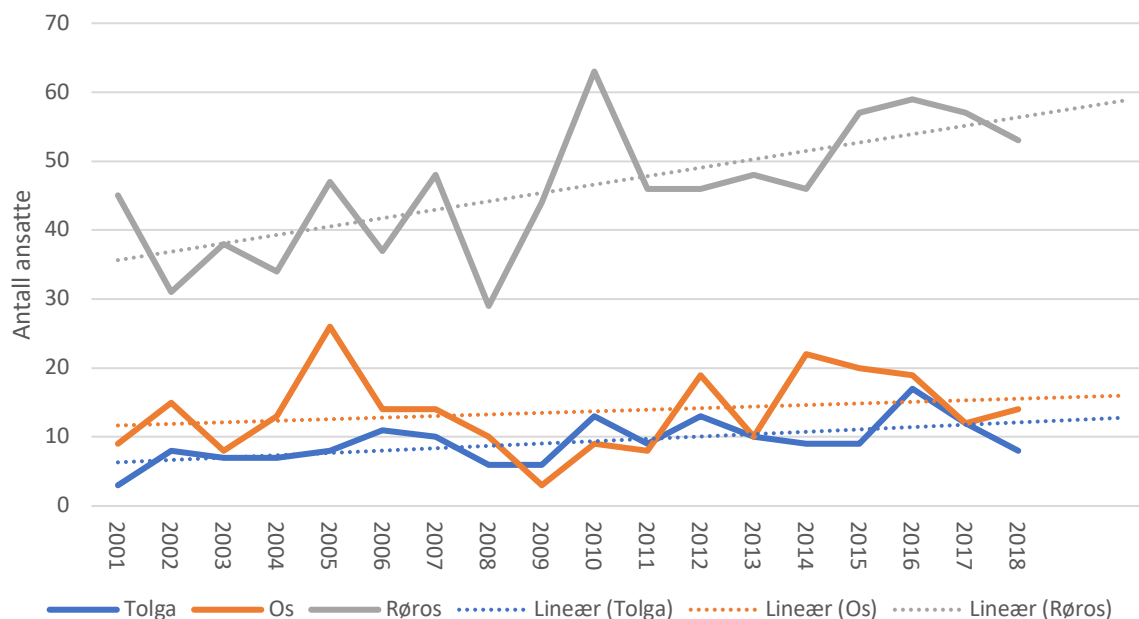
Tab. 3 Kommuner med størst utpendling fra Os i 2018.

Røros	244
Tynset	67
Tolga	58
Trondheim	28
Oslo	15
Alvdal	9
Hamar	6
Elverum	5

Kilde: SSB statistikkbank tabell 03321

Næringsliv

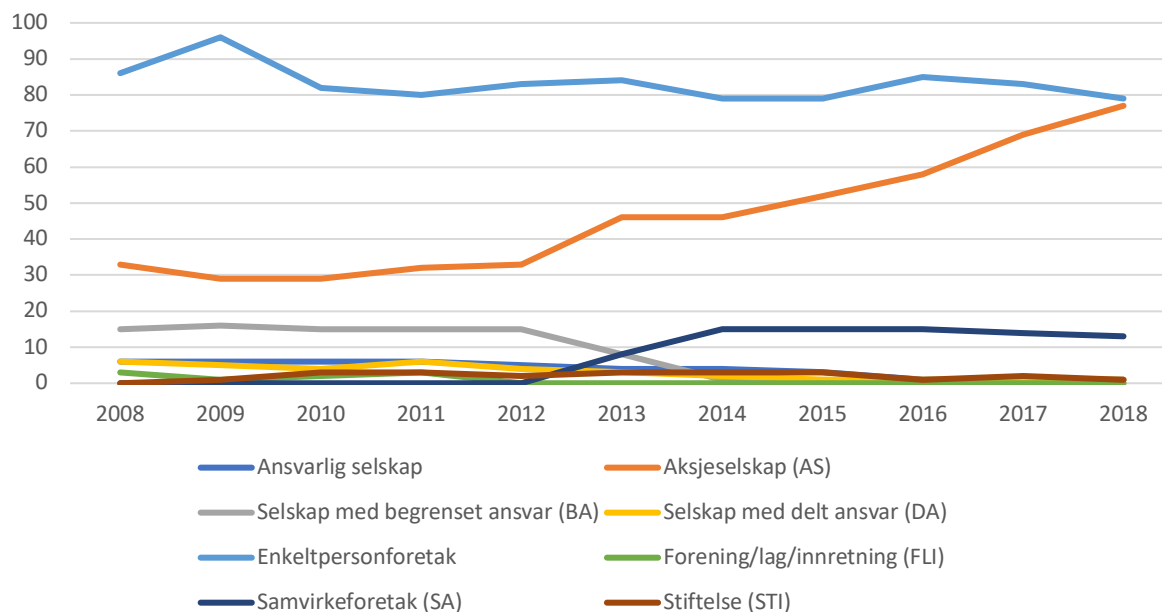
Fig. 13 Nyetableringer. 2001-2018. Os, Tolga og Røros.

Kilde: SSB statistikkbank tabell 06104

Figuren viser antall ansatte i nyetablerte virksomheter unntatt offentlig sektor og primærnæringene. De prikkete linjene viser en lineær trendutvikling. Nyetableringene i alle de tre kommunene viser vekst over tid. Noe høyere på Røros enn i Os og Tolga.

Fig. 14 Foretak etter selskapsform. 2008-2018. Os.

Kilde: SSB statistikkbank tabell 07196

Enkeltmannsforetak har vært den dominerende selskapsformen i Os de siste 10 år. Imidlertid har aksjeselskapsformen økt mye de senere år, og det er nå omtrent like mange foretak av hver av disse.

Tab. 4 Overlevelse av nyetablerte foretak. 2006-2016. Os.

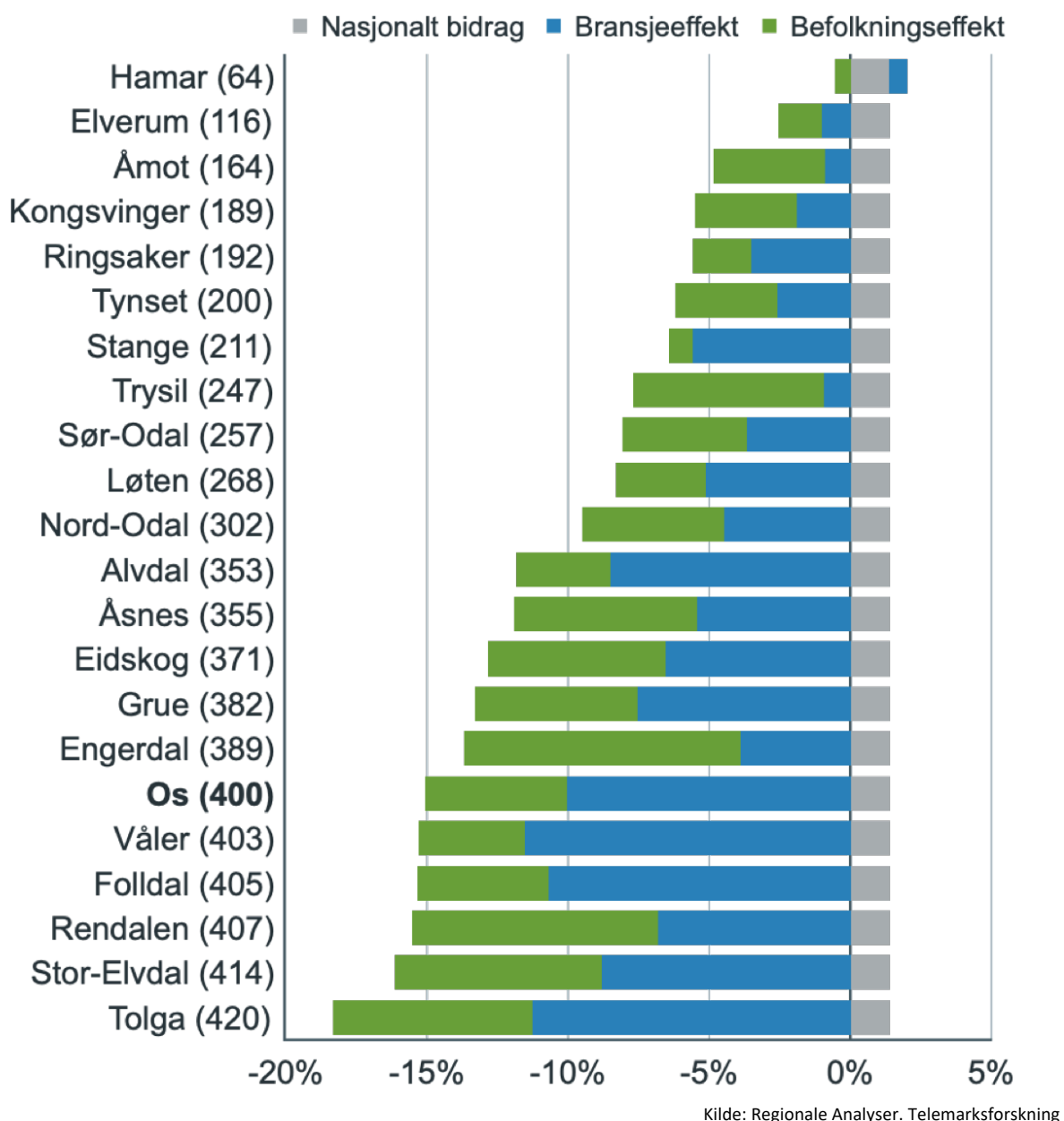
		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1 år	Overlevd	9	19	7	6	5	1	5	5	9	4	12	13	11
	Ikke overlevd	4	7	7	8	5	1	3	3	9	2	9	6	8
2 år	Overlevd	7	17	6	4	4	1	6	4	7	8	11	13	0
	Ikke overlevd	6	9	8	10	6	1	3	4	12	2	11	7	0
3 år	Overlevd	3	14	5	3	3	2	5	4	6	7	10	0	0
	Ikke overlevd	6	12	9	11	7	1	4	4	13	3	12	0	0
4 år	Overlevd	7	12	5	3	2	2	4	4	6	6	0	0	0
	Ikke overlevd	6	13	9	11	8	1	4	4	13	4	0	0	0
5 år	Overlevd	4	11	3	3	1	2	4	3	6	0	0	0	0
	Ikke overlevd	9	15	11	11	9	1	5	5	13	0	0	0	0

Kilde: SSB statistikkbank tabell 06681

Tabellen viser hvor mange nyetableringer pr år som overlevde/ikke overlevde hhv. 1, 2, 3, 4 og 5 år. Hvis vi ser på etableringene i år 2011 så var 5 i live etter 1 år, mens 3 ikke overlevde. Etter 5 år var 3 i live, mens 5 ikke var i virksomhet lenger. Statistikken har ikke opplysninger for årene etter 2016.

En grov analyse av statistikken viser at når en nyetablering i Os overlever det første året, er det meget stor sannsynlighet for at den også er virksom etter 5 år.

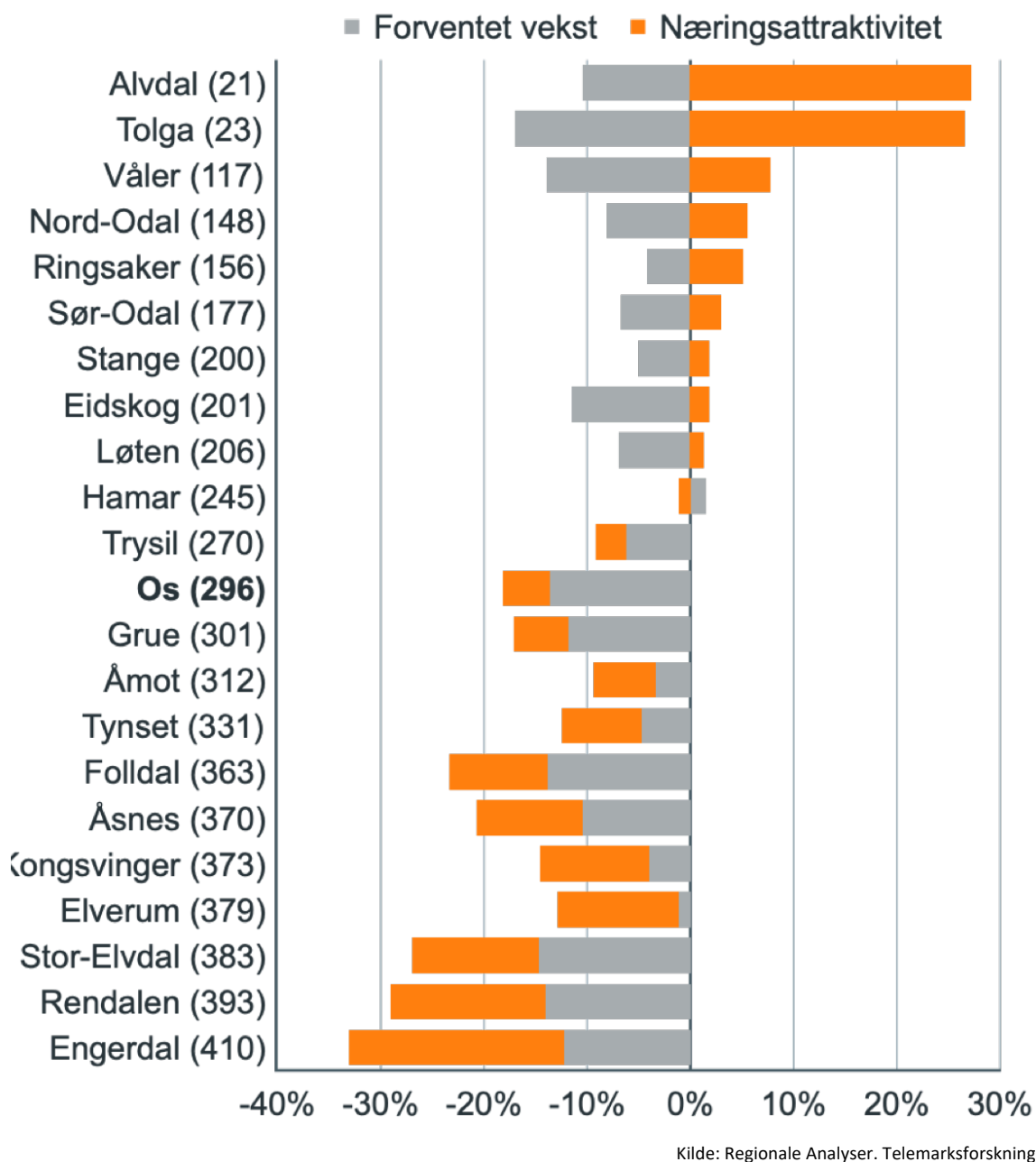
Fig. 15 Forventet vekst i antall arbeidsplasser i næringslivet i perioden 2009-2018.

Det er tre forhold som har en systematisk og sterk betydning for arbeidsplassveksten i næringslivet på et sted. For det første er det den nasjonale veksten, det vil si om næringslivet i Norge har vekst eller nedgang i den perioden vi ser på. Den nasjonale veksten er imidlertid den samme for alle steder. Det andre forholdet er bransjesammensetningen på stedet. Hvis det er en høy andel av arbeidsplasser i vekstbransjer, vil det normalt føre til vekst. For det tredje har befolkningsveksten en direkte effekt på veksten i noen bransjer, som handel, servering, lokale næringer, bygg og anlegg og eiendom.

I figuren ovenfor er det beregnet nasjonal vekst, bransje- og befolkningseffekten for de ti siste årene. Rangert etter forventet arbeidsplassvekst.

Fig. 16 Forventet vekst og næringsattraktivitet i Os og sammenligningsstedene perioden 2009-2018.

Kommuner som er attraktive for næringsliv har bedre vekst i antall arbeidsplasser enn forventet ut fra de strukturelle betingelsene. De strukturelle betingelsene er en kombinasjon av bransjestrukturen og befolkningseffekten. I figuren viser vi arbeidsplassveksten i næringslivet, splittet på forventet vekst ut fra de strukturelle betingelsene og næringsattraktiviteten. Summen av søylene vil da være faktisk vekst. Næringsattraktivitet er definert som differansen mellom faktisk og forventet vekst.

Summen av de to søylene er den faktiske arbeidsplassveksten på stedene. Rangert etter næringsattraktivitet.

Tab. 5 Rangering kommunene etter attraktivitet og lokal vekstkraft. 2013 og 2018. Os, Tolga og Røros

	TOTAL		Næringsliv		Arbeidsmarked		Demografi		Kompetanse		Kommune- økonomi	
	2013	2018	2013	2018	2013	2018	2013	2018	2013	2018	2013	2018
Os	291	253	365	334	76	38	367	360	216	150	317	320
Tolga	234	224	271	252	26	46	378	365	157	78	331	327
Røros	141	109	104	113	54	32	287	280	173	149	230	202

Kilde: NHOs kommune NM 2018

Kommune-NM er en årlig rangering av de økonomiske prestasjonene og rammebetingelsene for næringslivet i norske kommuner, utført i regi av NHO. Kommune-NM 2018 dekker fem temaområder: Næringsliv, arbeidsmarked, demografi, kompetanse og kommuneøkonomi. Hovedfokus i rapporten er en *sammenligning av fylker og kommuner*, og drøfting av utviklingen i rangering fra 2013 til 2018. At en kommune eller et fylke kommer dårligere ut i rangeringen, betyr ikke nødvendigvis at utviklingen innenfor kommunen/fylket har vært negativ, men kan komme av at andre har hatt mer positiv utvikling.

Indikatorene for **næringsliv** omfatter *næringslivsvariasjon, inntektsnivå, privat sysselsetting og kommunenes kjøp av private tjenester*.

Områdeindikatoren for **arbeidsmarked** dekker *sysselsettingsandel, (lavt) sykefravær, (lav) uføreandel* og (lav) *arbeidsledighet*, som alle gir uttrykk for positive trekk ved aktiviteten i arbeidsmarkedet.

Områdeindikatoren for **demografi** er basert på *befolkningsvekst* og *nettoinnflytting* mellom kommunene. Videre uttrykker *unge i forhold til eldre* forskjeller i graden av aldring i arbeidsstokken mellom kommunene.

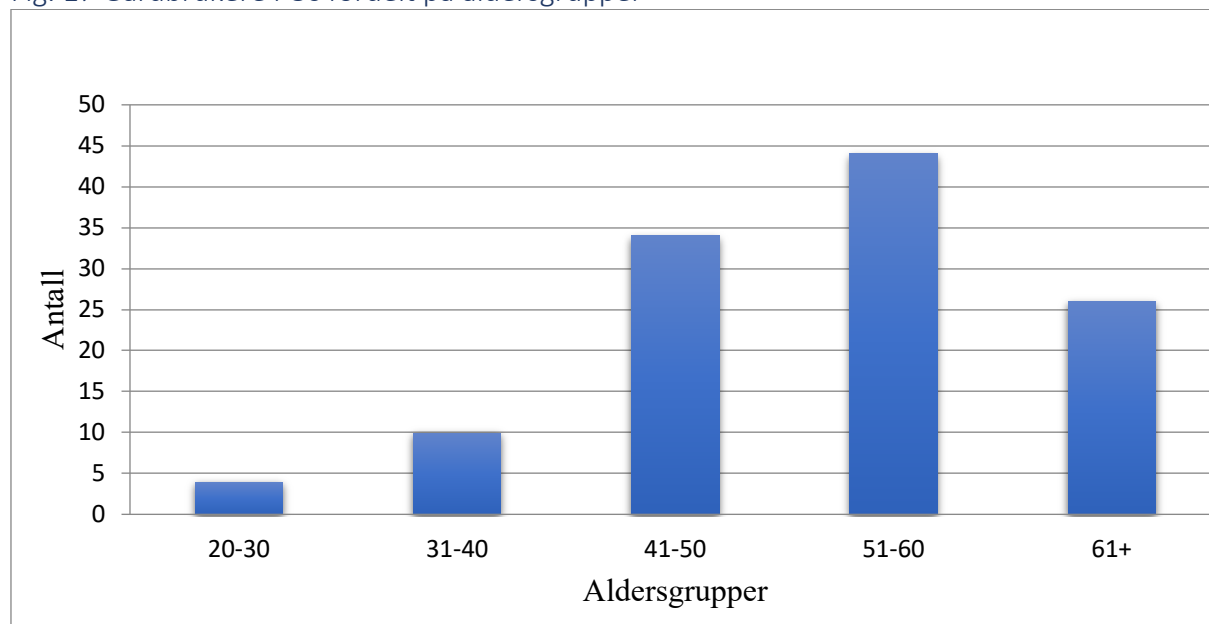
Områdeindikatoren for **kompetanse** inkluderer indikatorer for sysselsettingsandeler med *minst fire års høyere utdanning* og med *teknisk og naturvitenskapelig utdanning*, samt tilbudet av arbeidskraft med *fagprøver*.

Områdeindikatoren for **kommuneøkonomi** omfatter *netto driftsutgifter til administrasjon* per innbygger, *kommuneinntekter* i forhold til driftsutgifter, *kommunal betalingsevne, eiendomsskatt* på næringseiendom og *aldring*.

Os stiger noen plasser fra 2013 til 2018. Det er særlig områdeindikatorene arbeidsmarked og kompetanse som trekker opp.

Landbruk

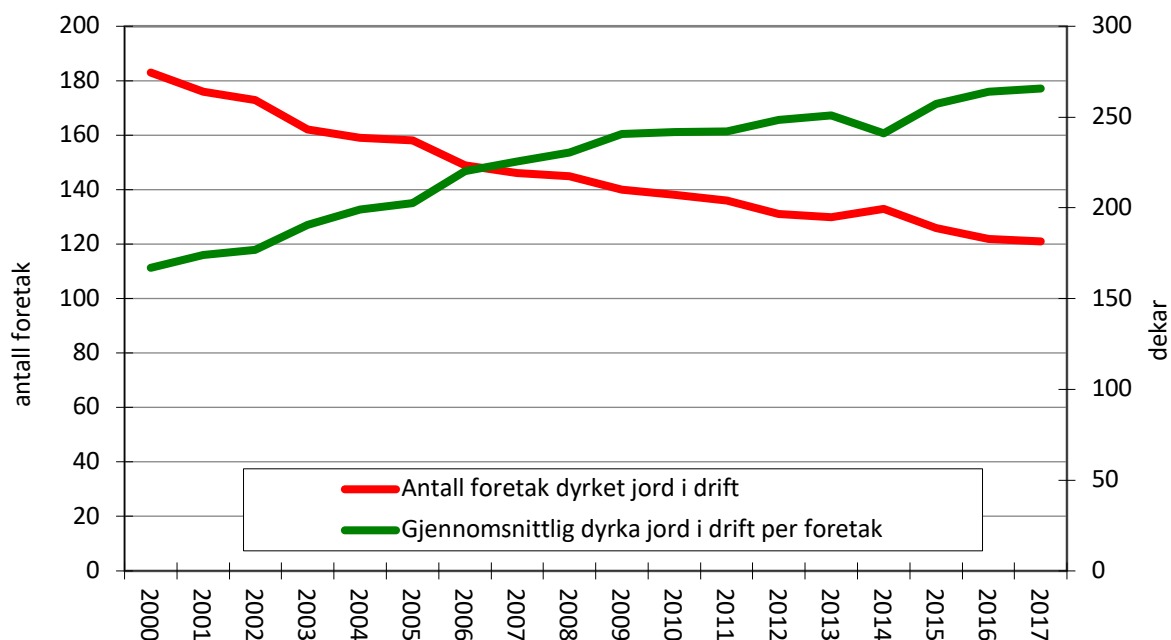
Fig. 17 Gårdbrukere i Os fordelt på aldersgrupper

Kilde: Søknadsdata produksjonstilskudd. Os kommune.

Gjennomsnittsalderen for aktive gårdbrukere i Os i 2020 er 53 år.

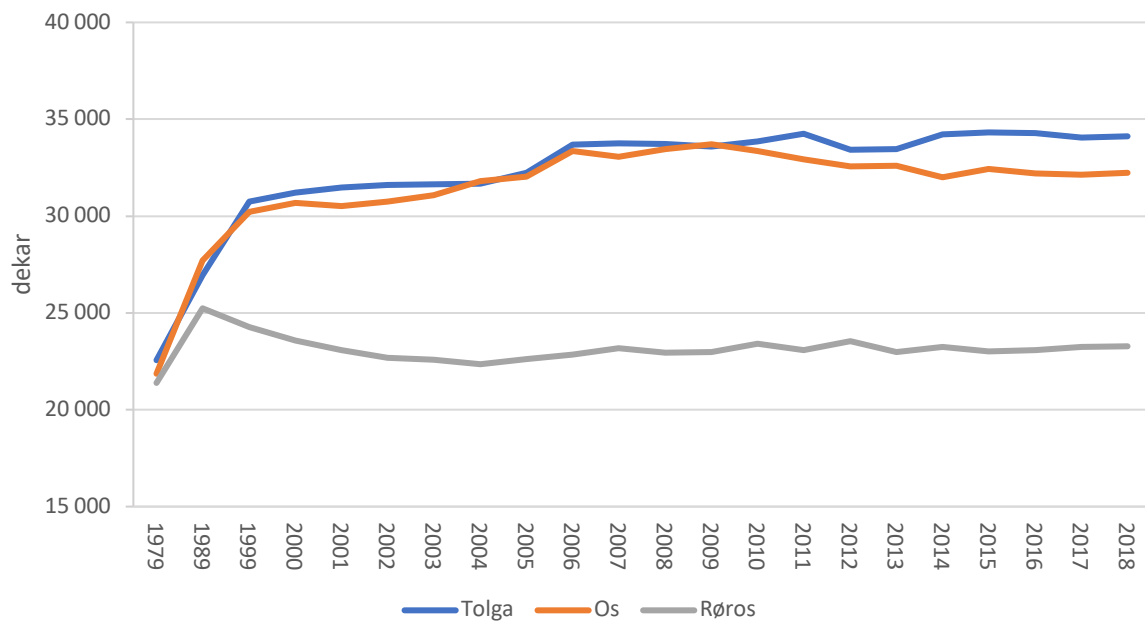
Fig. 18 Utvikling i antall foretak og størrelsen av jordbruksforetakene. 2000-2017. Os.

Kilde: Landbruksdirektoratet, LIB – søknad om produksjonstilskudd

Gjennomsnittlig dyrka jord pr driftsenhet har økt med 100 daa i Os kommune siden år 2000. På samme tid har vel 60 aktive enheter blitt avviklet.

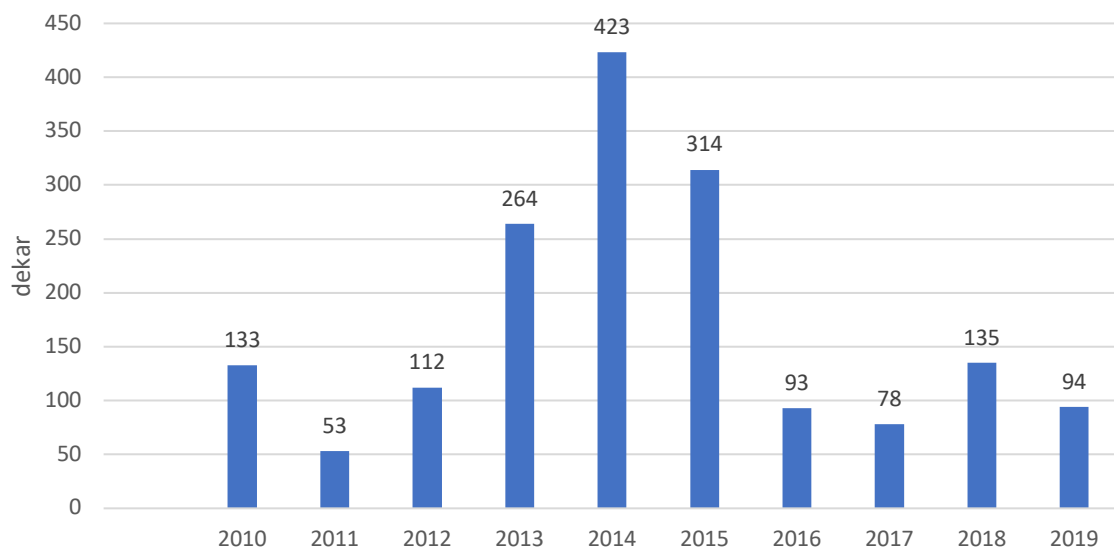
Fig. 19 Jordbruksareal i drift. 1979-2018. Os, Tolga og Røros

Kilde: SSB statistikkbank tabell 06462

Det kan se ut til at jordbruksarealet i drift i Os har gått noe ned de senere år. Årsaken er innføring av et bedre grunnlag for beregning av areal i kart (sikrere grunnlag). Det faktiske arealet har nok ikke gått ned.

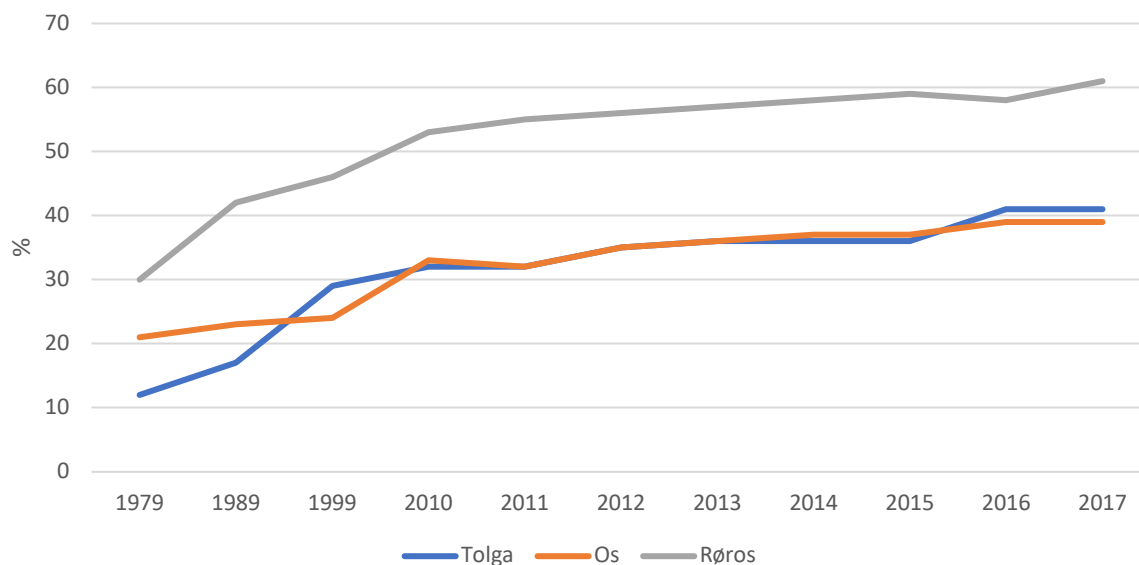
Fig. 20 Areal godkjent for nydyrking. 2010-2019. Os.

Kilde: Søknader om plan for nydyrking, Os kommune.

Det dyrkes noe over 100 daa årlig i Os. Toppen rundt 2013-2015 synes å være noe tilfeldig. Det er noen store enkeltprosjekter disse årene, og et noe høyere antall søknader enn de øvrige årene.

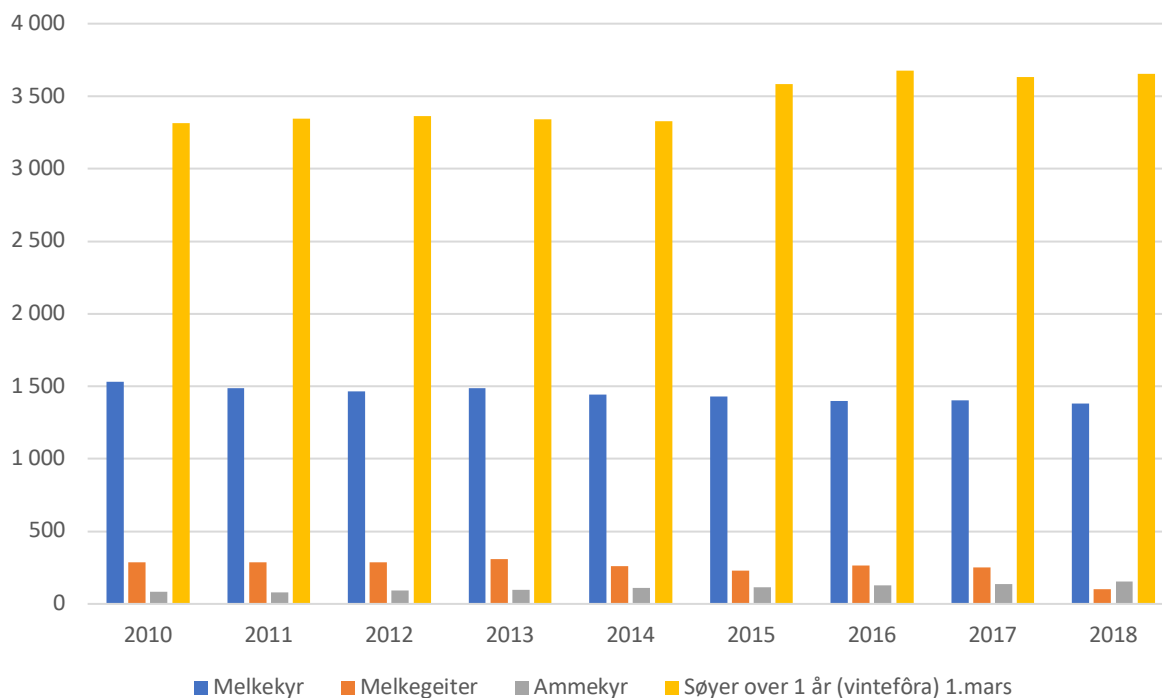
Fig. 21 Leid jordbruksareal i drift i prosent av totalt jordbruksareal. 1979-2017. Os, Tolga og Røros.

Kilde: SSB statistikkbank tabell 12658

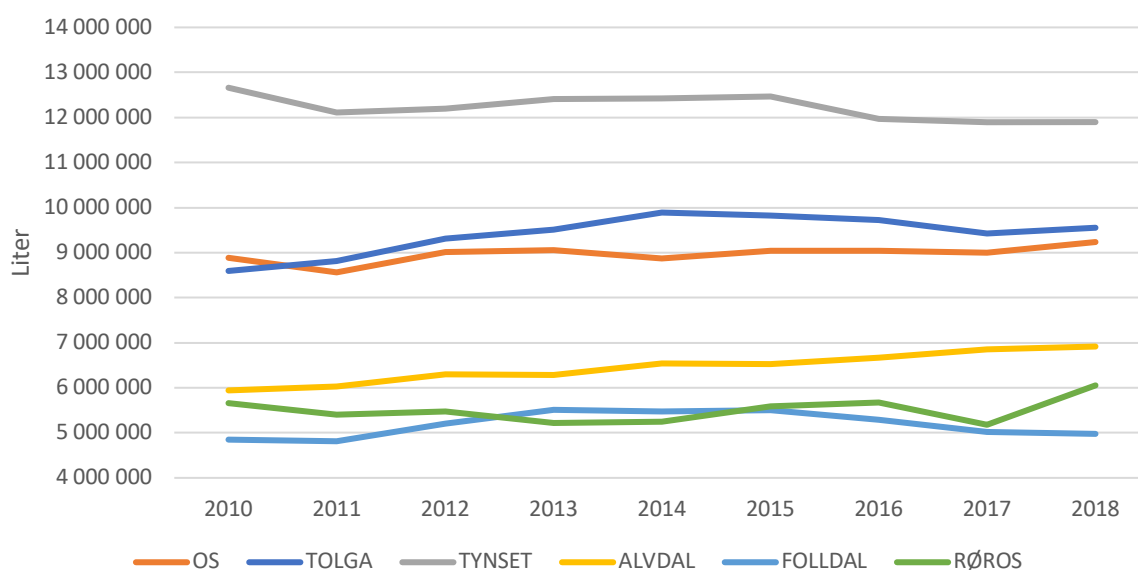
Økningen i andel leid jord har økt i perioden. Utviklingen i Os og Tolga er ganske lik. Denne utviklingen må sees i sammenheng med nedgangen i antall aktive bruk i samme periode, se figur 18.

Fig. 22 Antall husdyr fordelt på dyreslag. 2010-2018. Os.

Kilde: Produksjonstilskudd, Landbruksdirektoratet

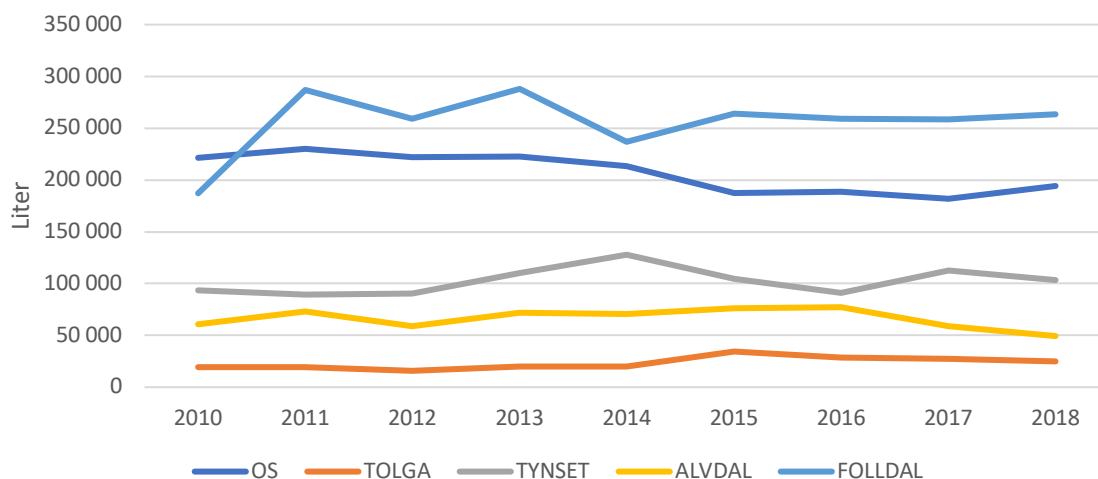
Fig. 23 Produsert kumelk. 2010-2018. Kommuner i regionen.

Kilde: Leveransedata, Landbruksdirektoratet.

De fleste kommuner i regionen har en svak økning i melkeproduksjonen. Det gjelder også Os. Landbruksplanen for Os kommune (2016-2020) har en målsetting om å opprettholde melkeproduksjonen i planperioden.

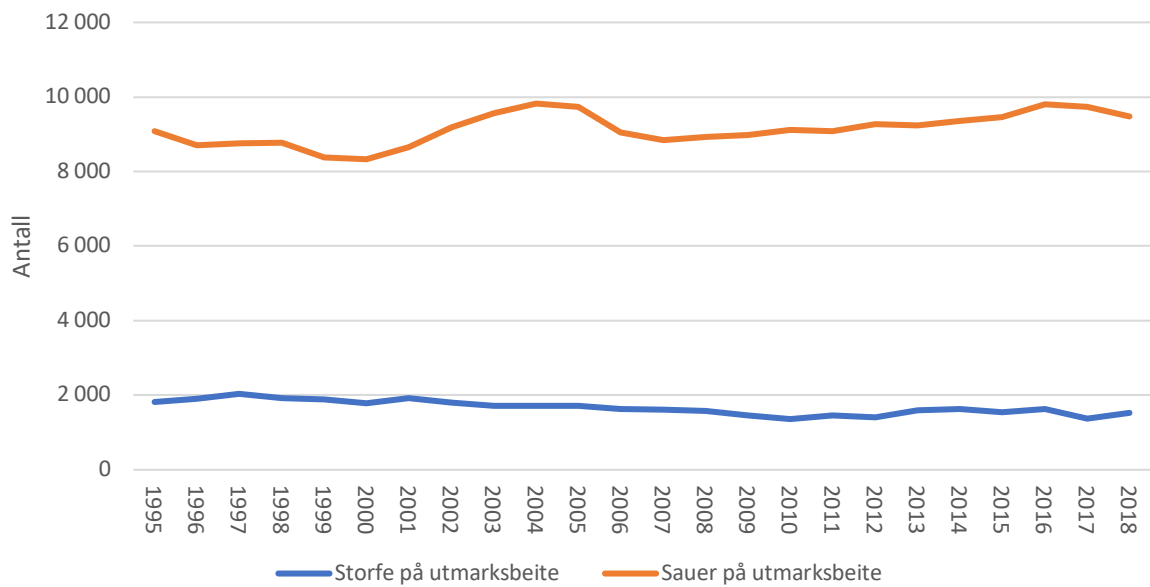
Fig. 24 Produsert geitemelk. 2010-2018. Kommuner i regionen.

Kilde: Leveransedata, Landbruksdirektoratet.

Folldal og Os har den høyeste produksjonen av geitemelk i regionen. Produksjonen i Os har falt noe siden 2010.

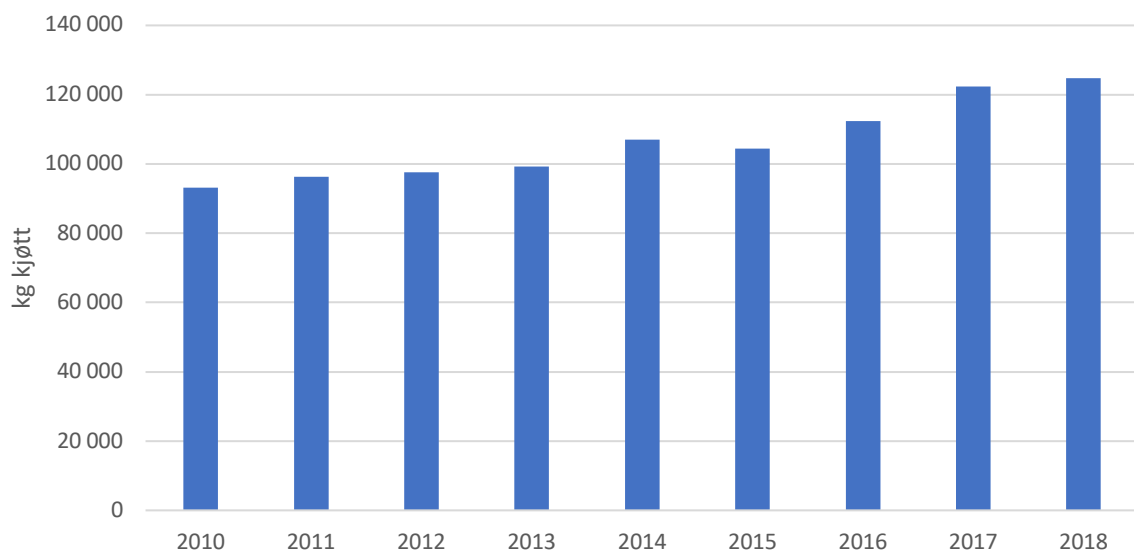
Fig. 25 Storfe og sau på utmarksbeite. 1979-2017. Os.

Kilde: SSB statistikkbank tabell 12660

I de lange perspektivet har antall sau økt med 4,5%, mens storfe har gått ned med 25%. Den sterke nedgangen i storfe på beite skyldes i hovedsak nedgangen i setring.

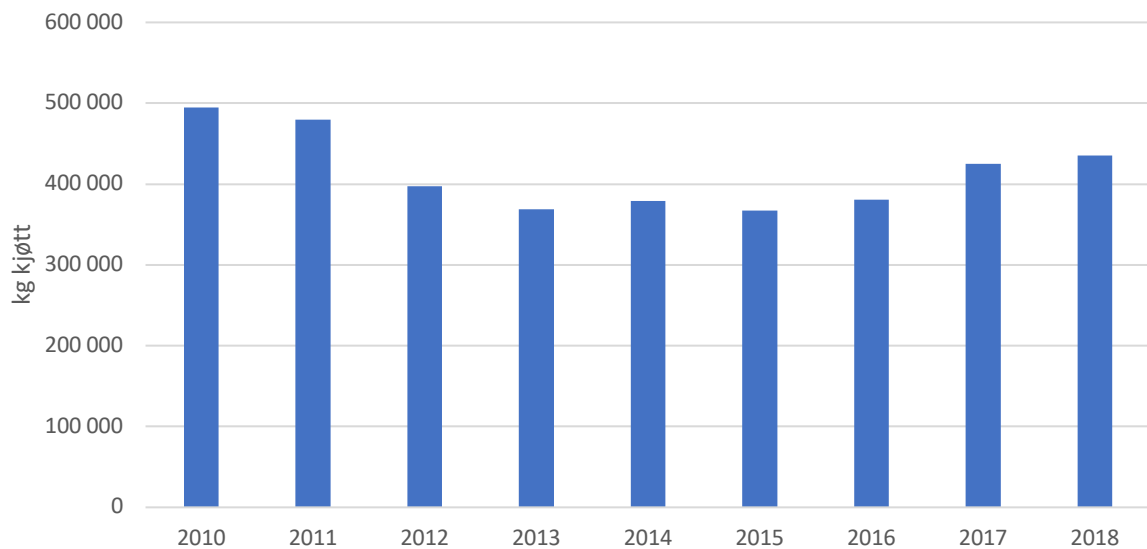
Fig. 26 Sauekjøtt levert til slakteri. 2010-2018. Os.

Kilde:

Økning på 34% i perioden 2010-2018. Det er langt over målet som ble satt i næringsplanen 2011-2020.

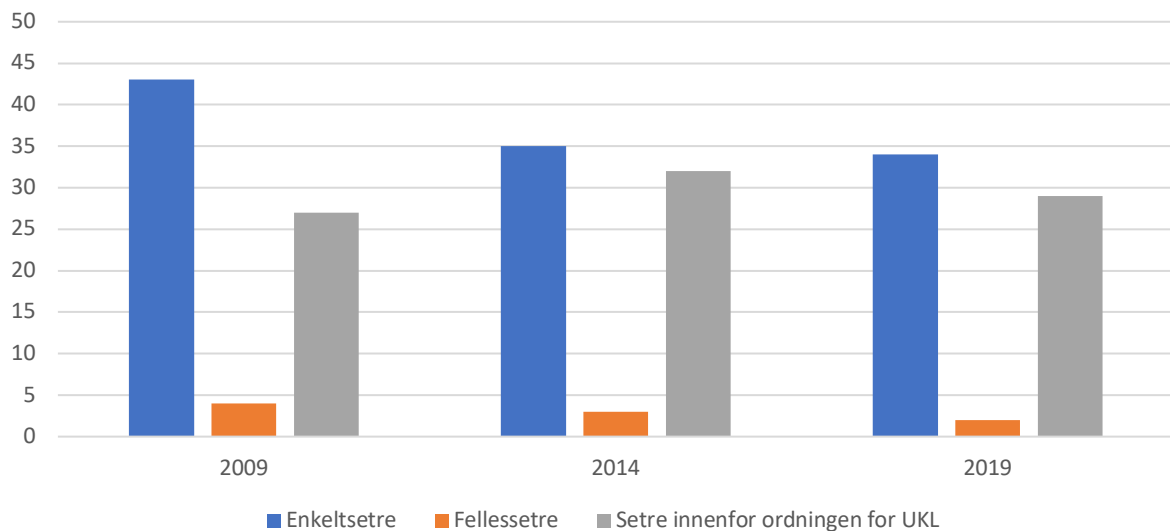
Fig. 27 Storfekjøtt levert til slakteri. 2010-2018. Os.

Kilde:

Variasjonene påvirkes av melkekvote, tilgang på fôr og plass i fjøs. Kapasitet i fjøs blir prioritert til melkeproduksjon på bekostning av kjøttproduksjon når det begrensning i bygningskapasitet og fôrgrunnlag. De senere år er det bygd nye fjøs som dermed har økt kapasiteten på storfekjøttproduksjonen.

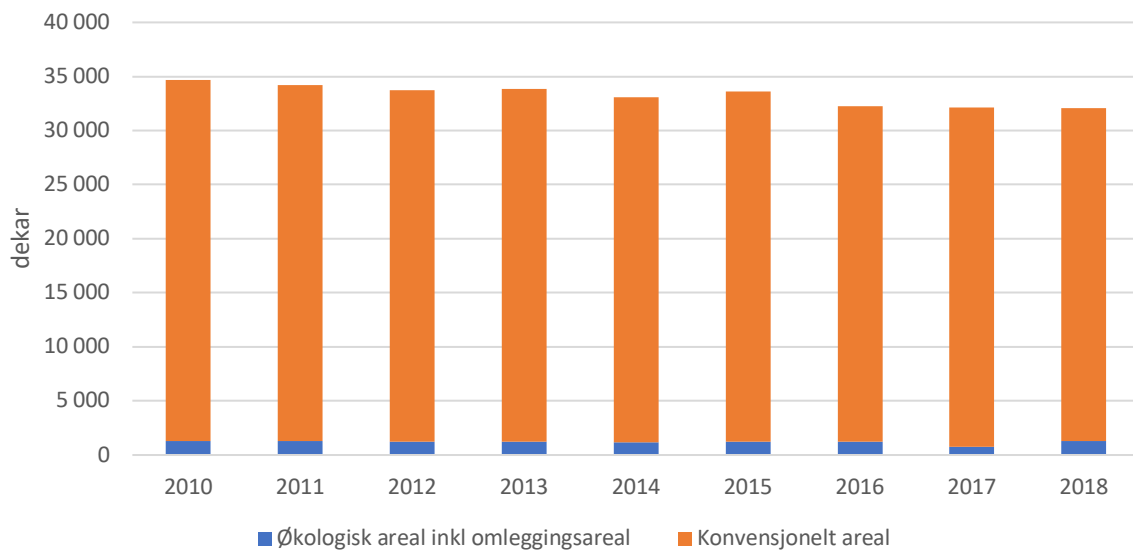
Fig. 28 Utvikling i antall setre i drift. 2009-2019. Os.

Kilde: Landbrukskontoret, Os kommune

Det er en høy andel setring i Os. Nedgangen i antall aktive setrer fra 2014 til 2019 er relativt liten sammenlignet med nedgangen i antall melkebruk i samme periode.

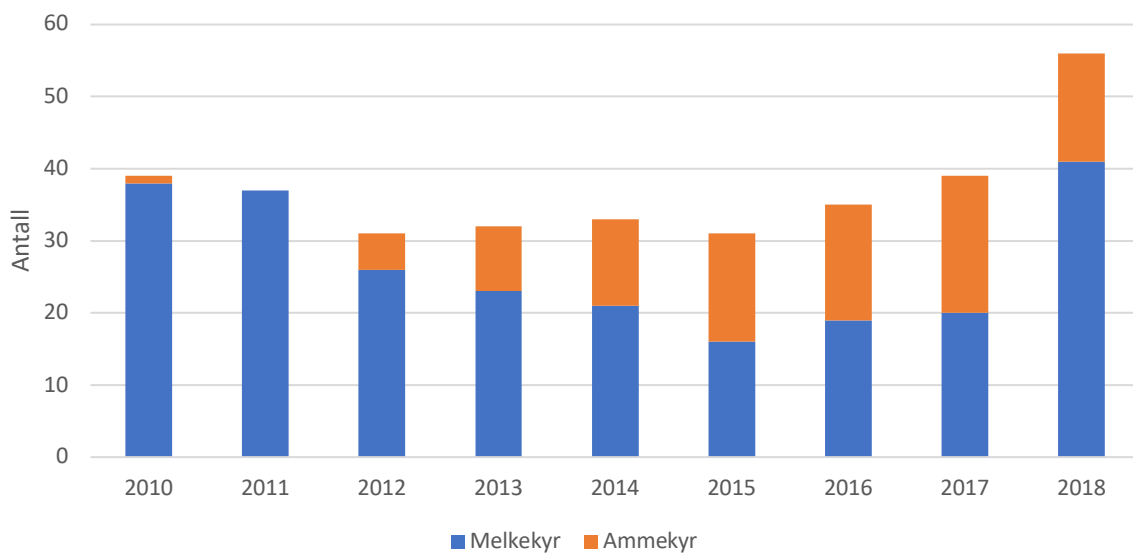
Fig. 29 Økologisk vs konvensjonelt areal. 2010-2018. Os.

Kilde: Produksjonstilskudd, Landbruksdirektoratet

Det økologiske arealet i Os er relativt lavt (2,5 – 3 %) i forhold til noen av de andre kommunene i regionen.

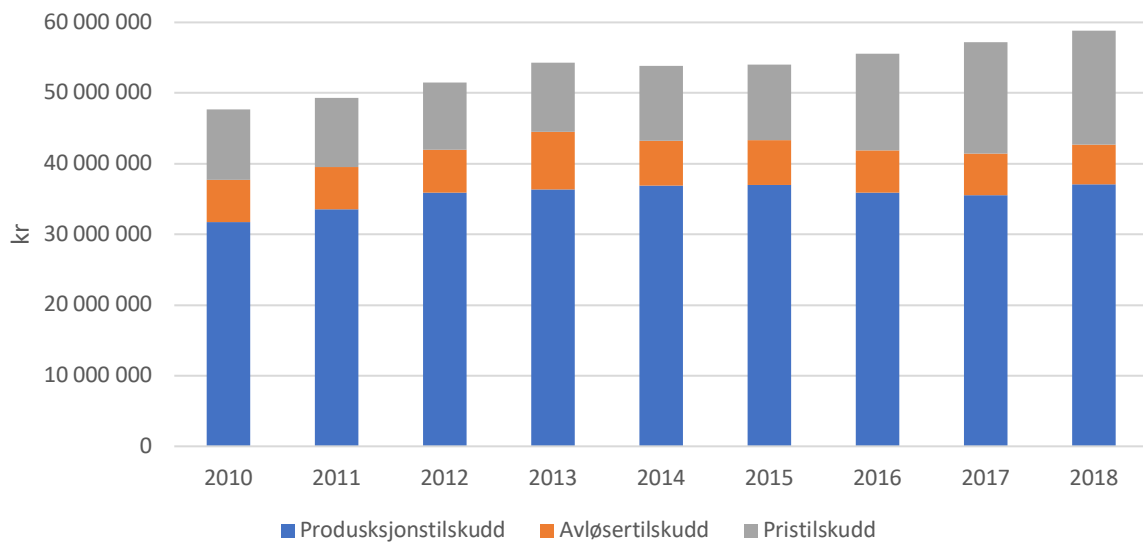
Fig. 30 Økologiske kyr. 2010-2018. Os.

Kilde: Produksjonstilskudd, Landbruksdirektoratet

Det er få storfe i Os som inngår i økologisk drift.

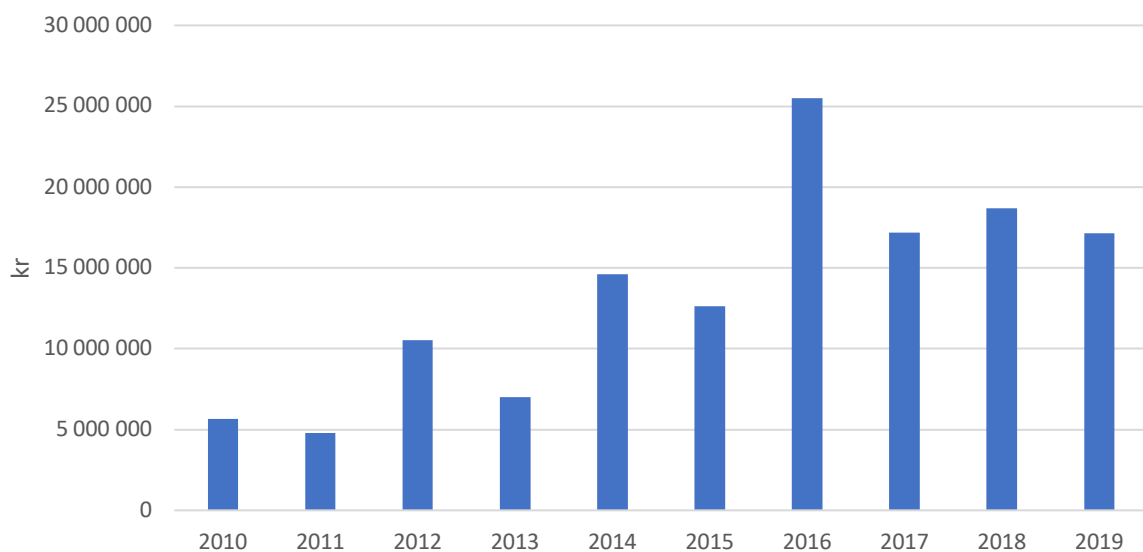
Fig. 31 Tilskudd til jordbruksforetak. 2010-2018. Os.

Kilde: Produksjonstilskudd, Landbruksdirektoratet.

Regionalt miljøprogram er ikke lagt inn i denne oversikten. Det utgjør 3-3,5 mill kr pr år i perioden 2013-2018.

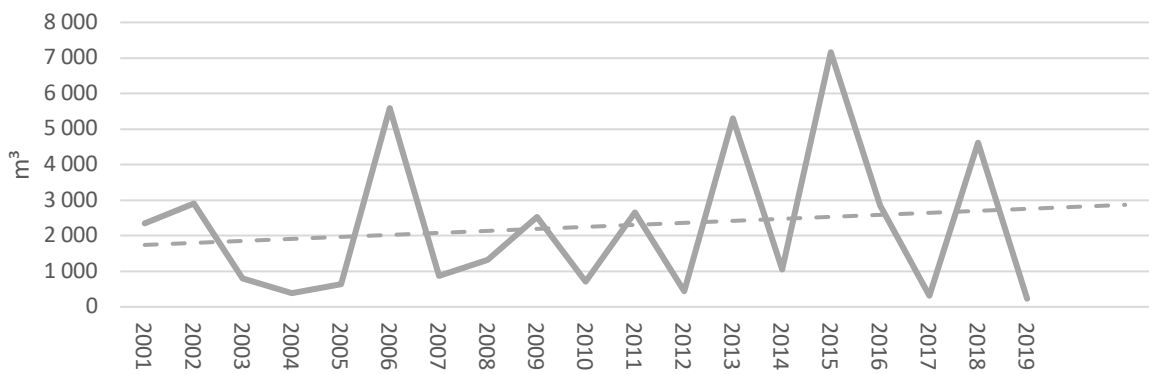
Fig. 32 Samlet kostnadsgrunnlag alle søknader BU-midler. 2010-2019. Os.

Kilde: Landbrukskontoret, Os kommune

Gjelder kostnadsgrunnlag for søknad om investeringstilskudd i tradisjonelt landbruk (ikke tilleggsnæringer). Økningen de senere år har sammenheng med investeringer i nye mjølkefjøs.

Fig. 33 Avvirkning i skogbruket. 2001-2019. Os.

Kilde: Hedmarkskogbruket, fylkesmannen i Innlandet

Balansekvantumet i Os i 2010 var beregnet til 10 000 m³ for barskog og 7 000 m³ for lauvskog. Avvirkningen er lav i forhold til tilvekst. Den stiplede trendlinjen viser en økende årlig avvirkning fra 2001 til 2019. Store variasjoner fra år til år har sin årsak i tilgang på hogstmaskiner, som igjen har sammenheng med teigstruktur og muligheter for samarbeid om maskinell hogst.